

Ženy v arboristice

Peggy Currid

Arboristika, a zvláště stromolezectví, byla dlouhou dobu považována za čistě mužskou profesi. Společný průzkum provedený společností International Society of Arboriculture a Society of American Foresters v roce 1996 potvrdil, že pouhých 10 % odborníků zabývajících se arboristikou tvoří ženy. Průzkum v jiných zemích nebyl bohužel proveden, je však nepravděpodobné, že by procento žen zaměstnaných v arboristice v jiných zemích bylo vyšší. Faktem však je, že tendence žen uplatnit se v této profesi je vzestupná. Začíná-li se arboristikou zabývat stále více žen, nabízí se otázka „proč“? Proč si vybraly tento obor? Jakým postojům a překážkám čelily při výběru povolání? Změnily se již tyto názory? Co tento obor nabízí ženám? A jakou radu mohou arboristky profesionálky poskytnout ostatním ženám, které o arboristice uvažují?

Proč být arboristou?

Důvody pro výběr této profese jsou rozdílné, hlavním motivem je však zájem o stromy. Christine Engel, šampionka ženských stromolezeckých závodů ITCC roku 2001 a instruktorka společnosti Climb Safe/Zero Accident v Berlíně, se začala o arboristiku zajímat už jako praktička krajinářské tvorby. „V roce 1991 jsem viděla exhibici výstupu na stromy s pomocí lan a od té doby jsem se zaměřila na to, jak se stát profesionální arboristkou a instruktorkou.“ Další dvě účastnice ITCC 2001, Wendu Li a Kiah Martin, byly fascinované výzvou překonávat sama sebe v práci, která je spojená s péčí o životní prostředí. Li je zaměstnána jako arboristka pro Kelly's Tree Care v Ontariu. Má arboristiku ráda, neboť jí umožňuje pečovat o jednotlivé stromy, což přináší okamžité výsledky a uspokojení z dobře provedené práce. Martin, arboristka-seniorka Královské botanické zahrady v Melbourne v Austrálii, sháněla práci se zaměřením na životní prostředí, aby mohla pomáhat s ozeleňováním „betonových džunglí“.

Konzultantka Nelda Matheny, prezidentka Hort-Science v Pleasantonu v Kalifornii, studovala několik oborů, ale teprve zahradnictví bylo to pravé. Po příchodu na Kalifornskou univerzitu v Davisu se zaměřila na krajinářskou tvorbu a na první lekci s Dickem Harrisem dodnes vzpomíná: „Tento kurz a Dick mě přijali za svého právoplatného studenta a to mě přesvědčilo, abych se vydala touto cestou.“

Denice Britton, poradkyně v arboristice v Britton Tree Service na St. Heleně v Kalifornii, studovala rostlinnou patologii a městské lesnictví. „Mým profesním cílem bylo stát se „doktorem stromů“, ačkoli jsem si v té době ještě neuvedomovala, že mě tento cíl dovede k arboristice.“

Alicia Chacalo, profesorka na Universidad Autónoma Metropolitana v Azcapotzalco v Mexiku, si arboristiku vybrala jako relativně nový obor. „Mám ráda stromy, a proto jsem se nejprve začala zabývat výzkumem stromů a biologií. Postupně jsem si přibírala stále více kurzů a programů zaměřených na arboristiku.“

Pro Sharon Lily, vedoucí vzdělávacího programu ISA a dřívějšího vlastníka komerční společnosti pro péči o stromy, byly důvody jednoduché: „Vždycky jsem milovala lezení po stromech a práci venku v přírodě.“

Postoje k ženám arboristkám

Arboristky musely často překonávat pokrytecké názory „hodnotící“ jejich dovednost, kvalifikaci, motivy. Postoje se však v posledních letech změnily a ženy již těmto předsudkům čelit nemusejí. Podle některých však staromódní předsudky přetrvávají, zvláště tam, kde dominují muži.

Podle Bonnie Appleton, specialistky pro management zahradnictví, školkařství a krajinářství na Virginia Tech: „Na konci 60. let, v době, kdy jsem končila studium, bylo v zahradnictví velice málo žen, spolužáci mě často ignorovali. Vyučující (na univerzitě mě nikdy neučila žena) však byli velice ochotní a mnozí mě podporovali, abych studium dokončila.“

Nelda Matheny se s předsudky o sobě i jiných ženách setkala, když se poprvé zúčastnila setkání ISA. Přítomné byly ještě další ženy, ale všichni předpokládali, že dělají svým mužům doprovod. „Myslím si,“ komentuje Matheny, „že

jsem právě tam prolomila bariéry. Zprv jsem sebejistě vystoupila, takže cokoli dalšího jsem udělala, nezůstalo bez povšimnutí. Z druhé jsem byla ve správný čas na správném místě – společnost té doby byla, ačkoli někdy s nechtutí, připravena přijmout ženy za sobě rovné. Zatřetí si myslím, že jsem dostávala snadnější práce než muži, protože ti ve mně neviděli soka. Myslím, že jsem navázala řadu pracovních vztahů, jež mi pomohly snadněji dokončit započatou práci. A co víc, nikdy jsem nemusela čekat řadu na koupelnu!“

Pro Sharon Lily, mladou stromolezkyni, byla obliba, s jakou ji ostatní spolupracovníci zaučovali a snažili se ji chránit, velkým zážitkem. Často také překvapením pro zákazníky: „Zákazníci byli šokováni, když zjistili, že je v týmu děvče. Když uslyšeli dívčí hlas vysoko v koruně stromu, ptali se: „To je tvůj chlapec, Joe?“ Po několikerém opakování situace již Joe odpovídal: „Jo, to je můj kluk, Billy. Billy Lilly.“

Za chlapce byla také považována Denice Britton: „Spousta mužů si myslela, že mé jméno je Dennis, ne Denice. Považovali za zvláštní, že bych měla pracovat v terénu, a proto měli tendenci mi naznačovat, že toho moc nevím.“

Závodnice ITCC Christine Engel a Kiah Martin věří, že uznání práce arboristek je dnes již založeno na kvalitě, ne na pohlaví. „Našla jsem uznání pro každého, kdo nabízí kvalitní práci a profesionální přístup. Nezáleží na tom, jste-li muž nebo žena, vysoká kvalita provedené práce je nejdůležitější. To, že jsem ženskou šampionkou ITCC ve stromolezení, mi ale určitě pomohlo,“ říká Engel.

Martin souhlasí: „Obecně se dá říci, že mnoho zaměstnavatelů a kolegů si nás chtělo „přezkoušet“, ale pokud jsme získali jejich respekt, byly jsme většinou přijaty bez ohledu na pohlaví.“ Po-

Stromolezectví bylo u naší země ještě před několika lety relationálně neznámým termínem a „stromolezkyně“ se zdály být utopií. Dnes je tomu jinak, letos v srpnu proběhnou první stromolezecké závody v ženské kategorii, kde vás zajisté ženy přesvědčí, že mají místo i na stromech. Obrázek zastiňuje dohodu stromolezkyně trénující záchranu zraněného z koruny stromu

znamenává však dále: „Samozřejmě se vždy najdou tací, kteří tvrdí že to není práce pro ženy... Některé předsudky stále existují, ale věřím, že nejsou úmyslné a že spíše jde jen o zaběhlé „zvyky“.“

Jiná stromolezkyně ITCC, Wenda Li, čelila trojnásobnému problému – že je ženou, že moc nevyrostla a že je Asiatka. „Ve své první práci jsem byla první a jedinou ženou, která pracovala na stromech pro městské služby. Strávila jsem tam pět těžkých let a zažívala všechny typy lidských ústrků. Netrvalo mi dlouho, abych si uvědomila, že nikdy nezapadnu do kolektivu „ostřílených“ hochů.“

Problémy se získáním uznání neměly ženy ve výzkumu a v pozicích konzultantek. Alicia Chacalo se nesetkala se žádnými problémy. Podobně ani Beth Buchanan, vedoucí biologických služeb pro Davey Resource Group z Kentu v Ohio a dřívější konzultantka ACRT, nezaznamenala negativní přístup k ní jako profesionální arboristce.

Zdolávání problémů

Ženy, profesionální arboristky, musí řešit řadu problémů. Jde například o hloupé poznámky spolupracovníků, „zkoušky“, kterým jsou vystavovány, menší fyzickou výkonnost, problém je i se sháněním pracovního oblečení, výstroje nebo volbou lezeckých stylů, které jim „sednou“.

Wenda Li viděla svůj největší problém v první práci – dostala ji jen proto, aby byl naplněn počet zaměstnanců. Těžko se také smířovala s tím, že nikdy nebude tak silná jako muž, že nesežene oblečení, které by jí „sedlo“, a že si musí sama vymyslet vhodný lezecký styl.

Pracovní obuv, rukavice a přilba byly problémem také pro Neldu Matheny, „ale už to problém není“. Stejně jako na jiné potíže i na tyto Matheny pohlíží z nadhledu: „To, že jsem žena, v tomto oboru nevidím jako problém, ale spíše jako příležitost. Myslím, že muži i ženy musí předvádět své schopnosti, svou odhodlanost učit se a využít i jiné způsobilosti.“

Pro Kiah Martin bylo problémem „vybudování si fyzické síly, životní energie a vytrvalosti; sdílení téměř veškerého času s muži; snášení ostatních žen v roli nadřízených – vypadá to, jako by některé ženy nesly jině ženy jako své vedoucí!“ Dodává dále, že práce s nástroji arboristiky (motorové pily, sekery, navijáky, lana a další nářadí, nákladní vozy, štěpkovače, frézy, jeřáby a vysokozdvížeň plošiny) neznamená nakonec něco výjimečného v každodenním pracovním stereotypu.

Zážitek Sharon Lilly se liší od předchozích dvou: „Musela jsem dokazovat své schopnosti každému zaměstnavateli i zákazníkovi. To však pro mne bylo jednoduché: byla jsem dobrá ve své práci a nedělalo mi problém o tom někoho přesvědčit. Stromolezectvím se již neživím a problémy, se kterými se setkávám při práci v kanceláři, jsou velmi odlišné. Jsou zcela odlišné od těch, kterým čelí ženy v terénu, a často ani nesouvisí s arboristikou.“

Jennifer Arkett, vedoucí managementu pro rostlinářství Duquesne Light Company Pittsburgh v Pennsylvánii, zjistila, že „být zaměstnána v typicky mužském odvětví (správci elektrických sítí) a pokoušet se získat respekt a důvěryhodnost, má své úskalí.“

Změna vnímání žen v oboru

Ženy, které si zvolily „mužské“ profese, již nejsou novinkou. Zastaralé názory se již částečně vytratily. Ženy, které poskytly interview pro článek, přisuzují toto zlepšení především většímu uznání žen na mimopracovním poli, certifikaci arboristů, která dala ženám mnohem více příležitostí pro profesní rozvoj a potvrdila, že kvalitní práce nezáleží na pohlaví.

Kiah Martin to vidí takto: „Uznání kvalitní práce, které přišlo v rozumný čas, přimělo mužské spolupracovníky k tomu, aby ocenili dovednosti arboristy bez ohledu na pohlaví. Otázka pohlaví však nezmizela a pravděpodobně ani nezmizí – to však nevádí. Muži a ženy jsou rozdílní a tyto odlišnosti přinášejí široké a rozmanité vědomí o naší práci.“

Podle Denice Pritton se postojе vskutku změnil. Podle jejího názoru „došlo ke změně díky rozvoji profese a certifikaci arboristů. Ke změně došlo také v důsledku stárnutí mé generace“. Wenda Li souhlasí: „Certifikace jistě zvýšila úroveň profesionality v celém oboru péče o stromy. To pomohlo nástupu nové generace pracovníků, vzdělanějších a více otevřených práci se ženami.“

Sharon Lily často vtipkovala, že v 70. letech byly na světě jen tři stromolezkyně – a další dvě byly potetované a kouřily cigarety.

Nyní je v arboristice spousta žen, včetně několika stromolezek. „Z větší části mohou ženy dělat, cokoli si usmyslí, ačkoli v některých případech to musí dělat jiným způsobem.“

Začátek práce v oboru

Díky snahám těch, které prošlapávaly cestu budoucím generacím, se profese arboristky stala

otevřenou pro ženy, které hledají uspokojivou a hodnotnou kariéru v oboru péče o stromy. Ženy, které se s námi podělily o své názory, poskytly začínajícím arboristům – mužům i ženám – spoustu dobře míněných rad:

Jděte do toho! Získejte dobré odborné vzdělání a pracujte pro lidi, které nejvíce obdivujete. Rozvíjejte pracovní vztahy s lidmi, které máte rádi. Přistupujte ke každému dni jako k příležitosti se něco nového naučit. A dělejte to s radostí!

Nelda Matheny

Musíte se chovat jako profesionál v každé situaci, ve které se během práce nacházíte. Při tom nezáleží, jste-li muž, či žena. Nejsem člověk, který by pracoval s motorovou pilou – ale péče o stromy je víc než to!

Christine Engel

Zaprvé, musíte stromy milovat, abyste si mohli zalíbit práci v arboristice, protože to nebudete dělat pro vysoký výdělek. Za druhé, jestliže porozumíte tomu, jaké je to jít domů zbitý jako pes, poškrábaný, otlučený, špinavý a cítit se jako přejetý parním válcem, pak budete vědět, jaké je to být stromolezcem.

Sharon Lily

Získejte dobré odborné zázemí, a pokud můžete, pracujte v terénu jako stromolezec nejméně rok. Nicméně, existuje spousta dobrých odborníků, kteří nebyli nikdy stromolezci – takže to není až tak nutné.

Denice Britton

Získejte vzdělání (diplom v arboristice nebo podobném oboru), protože ten vám umožní později získat spoustu dalších zkušeností. Bude to vědět, zda je obor arboristiky právě pro vás, protože nebudete toužit jen po stromech, ale také po své práci.

Wenda Li

Je to těžká a špinavá práce, ale stojí za to! Najděte si správného rádce a dívejte se, poslouchajte a uče se. Arboristika je výjimečný obor bohatostí různých činností, které zahrnuje.

Kiah Martin

Arborist News, únor 2002

překlad Pavla Bortlová

I přes to, že stromolezení je fyzicky namáhavá činnost, provádíme při péči o stromy řadu zásahů, kde se ženy svým výkonem mohou mužům plně vyrovnat a svoji precizností je předčit

